

บทที่ ๒

การวิจัยและการค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันได้มีผู้สนใจ ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างกว้างขวาง สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับวิชาศีลธรรมได้มีผู้ทำไว้หลายเรื่อง แต่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่มีผู้ใดทำไว้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ได้พยายามรวบรวมการวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ในปี พ.ศ.๒๕๑๐ นางนุช สารภรณ์^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๑" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการสอน ทัศนคติ ปัญหา และข้อเสนอแนะของครูโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ในจังหวัดพระนคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนราษฎร์ และรัฐบาล รวม ๑๒ โรงเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนราษฎร์ ๒๓ คน โรงเรียนรัฐบาล ๒๔ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์มากที่สุด ส่วนวิชาศีลธรรมครูไม่ค่อยชอบสอนทั้ง ๆ ที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าครูไม่เข้าใจเนื้อเรื่องที่จะต้องสอนเพียงพอ หนังสือคนควาประกอบการสอนหาได้ยาก และที่มักไม่ตรงกับความต้องการ ครูมีความคิดเห็นว่า ควรให้พระสอนวิชาศีลธรรม ครูที่ไม่ชอบสอนวิชาศีลธรรมให้เหตุผลว่า ต้องเตรียมการสอนมากและหาอุปกรณ์การสอนยาก ครูโรงเรียนราษฎร์ใช้วิธีอธิบายตามบทเรียนในหลักสูตรอย่างกว้างขวางแล้วให้นักเรียนจดลงสมุด ส่วนครูโรงเรียนรัฐบาลสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ

^๑ นางนุช สารภรณ์ "การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๐) .

และให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูโรงเรียนรัฐบาลให้มีการติดตามข่าวประจำวันและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องสังคมศึกษา พิพิธภัณฑ์ และให้เข้าร่วมชุมนุมสังคม ครูโรงเรียนราษฎร์ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษาน้อย เพราะบางโรงเรียนยังไม่มีการจัดตั้งชุมนุม ครูส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้อุปกรณ์การสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจดีขึ้นและกระตือรือร้นขึ้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่าการแก้ปัญหาที่ครูสอนไม่ทันหลักสูตรนั้น ครูควรจะทำแผนการสอนระยะยาว กำหนดหลักสูตรในปีหนึ่ง ๆ จะสอนได้ทั้งหมดละเท่าไร เรื่องอะไรบ้าง โดยจัดลำดับก่อนหลังของบทเรียนตามความจำเป็น ในเรื่องการวัดผลเสนอแนะว่าควรวัดผลทุกครั้งเมื่อจบแต่ละเรื่อง ปัญหาการขาดอุปกรณ์การสอน ครูอาจขอความร่วมมือจากครูศิลปะศึกษาหรือให้นักเรียนช่วยทำ

ในปี พ.ศ.๒๕๑๒ เพ็ญจันทร์ ภูประเสริฐ^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร และธนบุรี" ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษารวม ๓๐ แห่ง จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๐๐ คน เป็นครู ๙๕ คน และนักเรียน ๓๐๕ คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้คือ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๓.๓๓ นิยมวิธีสอนแบบบรรยายหรืออธิบาย ซึ่งเป็นการสอนแผนเก่า ครูมากกว่าร้อยละ ๕๐.๐๐ ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนไว้ทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกหัดแก้ปัญหาเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นบางครั้ง ปัญหาของครูคือ มีเวลาสอนน้อยเกินไป และประสบปัญหาเรื่องครูมีความรู้ไม่กว้างขวาง แต่แก้ปัญหาโดยต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด ในค่านกิจกรรมการสอนนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๔.๖๖ จัดกิจกรรมประกอบการสอน ซึ่งมักจะเป็นการแบ่งกลุ่มอภิปราย แต่ครูมักประสบปัญหาในเรื่องไม่มีเวลาจัดกิจกรรมประกอบการสอน ส่วนเนื้อหาในหลักสูตร ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรวิชาศีลธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษา

^๒เพ็ญจันทร์ ภูประเสริฐ "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร และธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒) .

ตอนต้นนั้น ครอบคลุมความมุ่งหมายของวิชานี้ดีแล้ว ในเรื่องการปรับปรุงการสอนนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นควรจัดให้มีการอบรมครู และได้รับการนิเทศอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อวิทยากรจะได้นำความช่วยเหลือและคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน และกิจกรรมการสอน

ในปีเดียวกัน วันเพ็ญ เบญจพงศ์^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ลงแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนต่าง ๆ ๖ โรงเรียน จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๓๕๖ คน ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของครูสอนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบมากที่สุดได้แก่ ครูที่มีวิธีการสอนดี โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอน แบบเรียนสังคมศึกษามีข้อบกพร่องมาก เพราะเนื้อหาไม่ละเอียดพอ แบบเรียนล้าสมัย เนื้อหาวิชาซ้ำซาก สภาพห้องเรียนไม่อำนวยความสะดวก ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูผู้สอนควรมีความชำนาญในการสอนมีเทคนิคในการสอนดี โดยใช้อุปกรณ์และกิจกรรมประกอบในการเรียนการสอน ทางโรงเรียนควรจัดสถานที่เรียน บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ต้องปรับปรุงแบบเรียนให้มีคุณภาพดี

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ รัตนา กมร^๖ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๓" มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนคร ที่มีต่อการเรียนการสอน

006578

^๕วันเพ็ญ เบญจพงศ์, "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒).

^๖รัตนา กมร, "การสอนศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๓" (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓).

ศิลปะกรรมในเรื่องวิธีการสอน ลักษณะของครูผู้สอนศิลปะกรรม เนื้อหา หลักสูตรและปัญหาในการสอนศิลปะกรรม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ๖ แห่ง จำนวนประชากร ๒๔๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจวิชาศิลปะกรรมน้อย เมื่อเทียบกับวิชาอื่นในหมวดเดียวกัน ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนศิลปะกรรมนั้น นักเรียนเห็นว่าครูควรมีความรู้กว้างขวาง และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ปัญหาใหญ่อยู่ที่บุคลิกภาพของครู วิธีการสอนนั้น ครูไม่มีใครใช้อุปกรณ์ กิจกรรมก็ไม่มีใครน่าสนใจ แบบเรียนไม่มีภาพประกอบที่จะทำให้นักเรียนเกิดภาพพจน์ และเนื้อหาแบบเรียนล้าหลัง ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ครูควรจะใช้วิธีการสอนแบบใหม่ โดยนึกถึงหลักจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่น ควรศึกษาค้นคว้าผลการสอนและสำรวจพฤติกรรมของนักเรียน

ในปีเดียวกัน เขาวภา สิงหะพันธ์^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา ๑" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู ๓๔ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ จำนวน ๔๔๕ คน จากโรงเรียน ๑๔ แห่ง และใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนการสอนสังคมศึกษา ขาดประสิทธิภาพ ครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ปัญหาที่สำคัญคือ อุปกรณ์การสอนมีไม่พอเพียง ขาดแหล่งวิทยากร และหนังสืออ่านประกอบ และครูจัดกิจกรรมประกอบการสอนไม่มากนัก นอกจากนี้ นักเรียนยังขาดความสนใจ และไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ ผู้วิจัยเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการ ควรปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ให้สนองความต้องการ และวุฒิภาวะของนักเรียนการช่าง หน่วยงานพิเศษ กรมอาชีวศึกษา ควรจะเบี่ยงศูนย์กลางให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาการสอนสังคมศึกษา โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษารวมทั้งหนังสืออ่านประกอบวิชานี้ให้พอเพียง

^๕เขาวภา สิงหะพันธ์, "ปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา ๑" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา วิทยาลัยวิชาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

ครูผู้สอนควรปรับปรุงทั้งในค่านิยมคณาภาพ ความรู้ เนื้อหา ตลอดจนวิธีการสอนกิจกรรม และการวัดผลให้เหมาะสม

พ.ศ. ๒๕๑๔ สมพร จารุณี^๖ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจวิธีสอน วิชาศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร และธนบุรี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการเรียน การสอนวิชาศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ครูผู้ สอนวิชาศีลธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนต่าง ๆ ในพระนครและ ธนบุรี รวมทั้งสิ้น ๒๓ คน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ครูทุกคนเห็นความสำคัญของวิชา ศีลธรรม และตั้งใจความมุ่งหมายในการสอนทุกครั้ง วิธีการสอนส่วนใหญ่คือการบรรยาย หรืออธิบาย วิธีสอนอันดับรองลงไปคือ การอภิปราย ตลอดจนให้นักเรียนแสดง ความ คิดเห็น ครูส่วนใหญ่ใช้อุปกรณ์การสอนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นบางครั้ง การ วัดผลถือคะแนนการสอบข้อเขียน และคะแนนความประพฤติเป็นเกณฑ์ ปัญหาของครู ศีลธรรมคือ ไม่มีเวลาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่รู้วิธีสอน และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม อุปกรณ์การสอนหายาก ตลอดจนขาดความรู้ด้านเทคนิคในการวัดผล ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าครูควรใช้กิจกรรมประกอบการเรียน ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน กระบวนการศึกษากิจการ ควรปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน หนังสืออ้างอิง และอุปกรณ์ ต่าง ๆ ด้วย

ในปีเดียวกัน ปราณี วิฑูรวานิชย์^๗ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอน ศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ครูและนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงประสบอยู่ ตลอดจน

^๖สมพร จารุณี, "การสำรวจวิธีสอนวิชาศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

^๗ปราณี วิฑูรวานิชย์, "การสอนศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) .

จนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู และนักเรียน เกี่ยวกับการเรียน การสอน วิชาศีลธรรม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู ๒๐ คน และนักเรียน ๔๐๐ คน ใน โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง ๑๖ แห่ง ผลการวิจัยสรุปว่า ครูส่วนใหญ่ชอบสอนวิชา ศีลธรรม และตั้งความมุ่งหมาย เพื่อเน้นด้านการปฏิบัติ แต่นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๐๐ ไม่ชอบเรียน โดยให้เหตุผลว่า เป็นวิชาที่ล้าสมัย ไม่สามารถนำไปประกอบ อาชีพได้ ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาเหมาะสมแล้ว แต่นักเรียนเห็นว่า ควรจะเรียน หลักธรรมะ และพุทธภาษิตเพิ่มขึ้น ส่วนพุทธประวัติควรตัดออกไป ครูส่วนใหญ่ยังคง สอนโดยการบรรยาย หรืออธิบาย นักเรียนร้อยละ ๘๐.๐๐ เห็นว่าครูไม่เคยจัด กิจกรรมเลย และครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อยมาก ครูร้อยละ ๘๗.๐๐ เน้นการวัดผล ด้านการจดจำเนื้อหา จึงไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ประสงค์ของการสอน ผู้วิจัยได้ให้ขอ เสนอแนะว่า ครูผู้สอนศีลธรรมควรนำวิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้และอบรมสั่งสอนศีลธรรม จรรยาแก่นักเรียนในทุกโอกาสที่จะทำได้ นักเรียนควรนำความรู้วิชาศีลธรรมมา ประยุกต์กับชีวิตประจำวัน การวัดผลควร เน้นด้านพฤติกรรมของนักเรียนควบคู่กับ คะแนนจากข้อทดสอบ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญของวิชาศีลธรรมเท่า เทียมกับวิชาอื่น โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์การสอนและหนังสืออุเทศ สำหรับวิชา ศีลธรรมให้มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนศีลธรรม ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เสริมศรี นุชนิยม^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการ เรียนวิชาศีลธรรม ปีการศึกษา ๒๕๑๗" มีความมุ่งหมาย เพื่อสำรวจความคิดเห็น ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการเรียน การสอนวิชาศีลธรรม ตลอดจน

^๔ เสริมศรี นุชนิยม, "ความคิดเห็นของครู และนักเรียน โรงเรียนสวน กุหลาบวิทยาลัย เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาศีลธรรม ปีการศึกษา ๒๕๑๗" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาศีลธรรม
 ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่สมควรแก้ไขอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู
 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นครูหญิง ๓ คน
 ครูชาย ๓ คน นักเรียน ๒๐๐ คน ผลการวิจัยสรุปว่าครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการ
 สอนมาแล้วก่อนทำการสอน ครูส่วนมากชอบสอนวิชานี้ แต่ขณะที่ดำเนินการสอนนั้น
 ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนเลย ครูสอนโดยยกตัวอย่างและอธิบายประกอบ ครูเห็น
 ว่าการสอนวิชาศีลธรรมสัปดาห์ละ ๒ ชม. ครูเห็นว่าควรมีชุมนุมพุทธศาสนา และ
 ควรมีวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องธรรมวิทยา ในด้านหลักสูตรควรปรับปรุงหลักสูตร
 บางตอนให้เหมาะสมกับกาลเวลา ครูเห็นว่าควรรีบทักเป็นครูสอน ส่วนนักเรียนเห็น
 ว่าศีลธรรมเป็นวิชาที่น่าเบื่อ แต่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ นักเรียนเห็น
 ว่าควรปรับปรุงวิธีสอนโดยใช้วิธีสอนสมัยใหม่บ้าง ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครู
 ผู้สอนศีลธรรมตามที่นักเรียนต้องการคือมีวิธีการสอนที่ดี มีบุคลิกภาพดี ควรให้
 นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ควรเชิญวิทยากรหรืออภิชนาบรร
 ยาย ครูควรมีความรู้ในการประคองอุปกรณการสอน สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
 ควรเห็นความสำคัญของวิชาศีลธรรมโดยจัดครูสอนโดยเฉพาะ กระทรวงศึกษาธิการ
 ควรปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ในปีเดียวกัน กมล อุดุพันธ์^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหา
 การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียน
 มัชฌิมสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค
 ต่าง ๆ ที่อาจารย์และนักเรียนประสบในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและ
 ศีลธรรม เพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ต่อไป ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์
 อาจารย์ผู้สอนวิชาทั้งสองนี้ ซึ่งมี ๒ คน และใช้แบบสอบถามกับนักเรียน

^๕ กมล อุดุพันธ์, "การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง
 และศีลธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง"
 (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวนมา ๒๑๐ คน ผลการวิจัยสรุปว่าในด้านการสอนศิลปะกรรม
มีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรม เพราะสภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม
เกี่ยวกับตัวนักเรียนมีปัญหาในด้านการขาดความคิด วิพากษ์วิจารณ์ ขาดความรับผิดชอบ
ชอบ และขาดทักษะในการทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย การวัดผลนั้นไม่มีปัญหา
เพราะมีการวัดผลท้ายชั่วโมงทุกครั้ง ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า วิชาศิลปะกรรมเป็น
วิชาที่นักเรียนไม่ชอบเรียนมากที่สุด ในหมวดสังคมศึกษา เพราะเรียนยากไม่คอย
เข้าใจ ส่วนดีของการเรียนศิลปะกรรม คือ ทำให้เป็นพลเมืองดี และรู้จักบำเพ็ญคุณ
โทษ นักเรียนเห็นว่า แบบเรียนศิลปะกรรม ควรปรับปรุงให้ทันสมัย เช่นมีภาพประกอบ
กิจกรรมในวิชาศิลปะกรรมควรให้อาจารย์และนักเรียนร่วมกันจัด เช่น การอภิปราย
การเรียนนอกสถานที่ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรและแบบ
เรียนให้เหมาะสม ควรมีการจัดกิจกรรมการสอน และประเมินรู้อุปกรณ์การสอนขึ้น
ใช้เอง กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนให้เหมาะสมกับสภาพ
ปัจจุบัน และน่าสนใจยิ่งขึ้น

ในปีเดียวกัน พร.เลขา ศุลารักษ์^{๑๐} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนวิชา
ศิลปะกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" - โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเท็จ
จริงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ของการเรียน การสอนวิชาศิลปะกรรม ที่อาจารย์และ
นักศึกษาวិทยาลัยครู ประสบอยู่ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์
และนักศึกษาเกี่ยวกับ การปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศิลปะกรรม ในระดับประกาศ
นียบัตรวิชาการศึกษา ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะกรรมทุกคน
ในวิทยาลัยครู ๑๐ แห่ง รวม ๒๓ คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ในวิทยาลัยครูแห่งเดียวกัน จำนวนรวม ๓๙๔ คน ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์
และนักศึกษาชอบสอนและชอบเรียนวิชาศิลปะกรรม โดยเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการ
ช่วยพัฒนาจิตใจของเยาวชนและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ส่วนใหญ่

^{๑๐}พ.ร.เลขา ศุลารักษ์, "การสอนวิชาศิลปะกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษา" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓).

ใช้การสอนแบบบรรยายและอภิปราย วิธีสอนใหม่ ๆ มีไม่น้อยมาก อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีได้น้อย ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม เรียงตามลำดับได้แก่ อาจารย์ขาดเทคนิคการสอนที่ดี วิทยาลัยขาดแหล่งอุปกรณ์และแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เนื้อหาหลักสูตรและกำหนดเวลาเรียนไม่เหมาะสม นักศึกษาบางส่วนยังมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชานี้ ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า อาจารย์ผู้สอนควรจะเน้นให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาศีลธรรม ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้หรือจัดการฝึกอบรม และสัมมนาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน สถาบันฝึกหัดครูควรกำหนดให้วิชาเอก - โท ศีลธรรม หรือจริยศึกษาขึ้น กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาศีลธรรมในระดับ ป.กศ. ให้เนื้อหาวิชาและคะแนนมีความสมดุลกัน

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่พอจะเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ใน ค.ศ. ๑๙๖๕ Rammon E. Ried^{๑๑} ได้วิจัยเรื่อง Moral and Spiritual Values: "To Teach or Not To Teach?" มีความมุ่งหมายในการวิจัยคือต้องการสำรวจทัศนคติของครู เกี่ยวกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมมีความคิดเห็นว่าควรจะเน้นเรื่องศีลธรรมจรรยาในการสอนในห้องเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนมัธยม Santiago ด้วยการสุ่มตัวอย่างจากครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ จำนวน ๑๐๘ คน เพื่อถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรม ผลการวิจัยปรากฏว่าครูมีความคิดเห็นว่าครูทุกคนควรสอนศีลธรรมจรรยา เพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น การสอนศีลธรรมจรรยาควรจะได้สอนในห้องเรียน ครูหมวด

^{๑๑} Rammon E. Ried, "Moral and Spiritual Values : To Teach Or Not To Teach ?" Journal of Secondary Education, (Vol.4, No.2, February 1965), pp. 77 - 80.

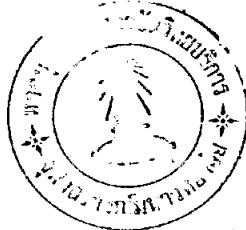
วิชาต่าง ๆ ก็ควรจะแทรกการสอนวิชาศีลธรรมไว้ด้วย ในวิชาที่สอน โดยเฉพาะ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากเห็นว่า ศีลธรรมนั้นจำเป็นที่จะต้องสอนในห้องเรียน ส่วนครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยไม่เห็นด้วยกับการจัดสอนศีลธรรมในห้องเรียน การวิจัยนี้ก็ได้อตามสมมติฐานดังกล่าวแล้ว

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ James Patterson ^{๑๒} ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"Problems in Social Studies Instruction in Thai High Schools"

โดยผู้วิจัยใช้เวลาหนึ่งปีสัมภาษณ์ครูผู้สอนสังคมศึกษาในนครหลวงกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลของการศึกษาสรุปปัญหาการสอนสังคมศึกษาไว้ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ครูไม่ไ้คงจุดมุ่งหมายของการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาที่เขียนไว้ในหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ครูสังคมศึกษาที่มีความรู้ดีมักจะสอนอยู่ในเมืองหลวง เพื่อจะได้มีโอกาสก้าวหน้าทางวิชาการและอาชีพ กรณีนี้อาจทำให้มาตรฐานการสอนสังคมศึกษาของครูต่ำลง เพราะละเลยไม่เอาใจใส่นักเรียน ปัญหาการขาดแรงจูงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมหลักสูตรโคเนนเนื้อหาวิชาเหล่านี้ซ้ำกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และครูมักจะสอนแบบบรรยาย เน้นความจำมากกว่าจะเน้นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ปัญหาค่านิยมเรียนมีแบบเรียนน้อยมาก ปัญหาการขาดแคลนแหล่งคนควา เช่น หนังสือสังคมศึกษาที่เป็นภาษาไทย ห้องสมุดมีหนังสือไม่พอ ปัญหาครูขาดความรู้ในการใช้อุปกรณ์การสอน ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา (ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม) คือสอนแยกเป็นรายวิชาไม่สอนให้สัมพันธ์กัน ปัญหาการมีหลักสูตรเพื่งหลักสูตรเดียว ซึ่งมีลักษณะกว้างเกินไป โดยสอนครอบคลุมเนื้อหามาก ส่วนการวัดผลก็เน้นความจำ ไม่ได้แสดงออกถึงความคิดหรือแนวความคิดรวบยอด ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม

^{๑๒} James Patterson, "Problems in Social Studies Instruction in Thai High Schools," The Social Studies, (Vol.2, February 1966), pp. 61 - 64.

ควรมีการปรับปรุงโปรแกรม การฝึกหัดครู และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้าน การศึกษาให้มากขึ้น

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ William Harry Yound^{๑๓} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Teaching About Religion in Secondary School in Social Studies" เพื่อมุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหาทางการสอนศาสนาในวิชาสังคมศึกษาใน ชั้นมัธยมศึกษา และเสนอแนะหน่วยวิชาการ (Resource Unit) เพื่อสอนเกี่ยวกับ ศาสนาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของโลก โดยใช้วิธีการวิจัย แบบ ตรวจสอบ และสำรวจปัญหาทางการสอน ๓ ชั้น ชั้นแรกผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ อย่างคร่าว ๆ เกี่ยวกับแบบแผนของการสอนศาสนาในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งปัญหาการสอนศาสนาสามัญ คัญ ชั้นที่ ๒ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจลักษณะพื้นฐานและวิธีการสอนวิชาสังคมศึกษา รวมทั้งสำรวจปัญหา และวิเคราะห์ความเข้าใจในการตั้งวัตถุประสงค์ของการ สอนศาสนาในเชิงพฤติกรรม ชั้นที่ ๓ เป็นการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาวิชา สังคมศึกษาในปัจจุบัน โดยเน้นจุดมุ่งหมายของการสอน การพัฒนาหลักสูตร และ การสอนให้นักเรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Reflective Thinking) ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้ง ๓ ชั้นนี้ มาใช้ในการศึกษาตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการวางแผนการสอนศาสนาต่าง ๆ ของชาวอินเดีย ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกา ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์นี้ สามารถนำมา ใช้เป็นแนวทางสำหรับวิธีการเรียนการสอนศาสนาแบบ Inquiry Centered Methods นอกจากนี้ในการสอนศาสนา ครูควรพยายามค้นหาวิธีการส่งเสริม

^{๑๓} William Harry Yound "Teaching About Religion in Secondary School in Social Studies," Dissertation Abstract, (Vol 29, No. 10, April 1969), pp. A 5482 - A 5483.

กระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือกันในสังคม ครูควรจะหลีกเลี่ยงที่จะประเมินผล และเปรียบเทียบคุณความดีของประเพณีทางศาสนาแต่ละศาสนาที่แตกต่างกันด้วย

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ Donald Arthur Lau^{๑๘} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Value Patterns of Elementary Teachers in Relation to Attitudes Expressed Toward Religious Issues in The Classroom" มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจค่านิยมทางศาสนาของครูในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่แสดงให้ปรากฏในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ๓ ชุด คือ Inventory of Religious and Ethical Ways, Classroom Problems Inventory และ A Personal Data Sheet ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๐๗ คน จากโรงเรียนที่สุ่มเป็นตัวอย่างในเขต Southwest Arkansas ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูซึ่งมีการแสดงทัศนคติเกี่ยวกับศาสนาตามแบบแผนเดิม มีการแสดงออกค่านิยมทางศาสนาแตกต่างจากครูที่มีทัศนคติเกี่ยวกับศาสนาต่างกับแบบแผนเดิมอย่างเห็นได้ชัด ในค่านิยมมุ่งหมายของศาสนานั้น ครูทั้งสองกลุ่มไม่มีความเห็นแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การฝึกหัดครู (teacher education) ควรมุ่งความสนใจไปในด้านการสร้างหลักสูตรที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้ที่จะเป็นครูในอนาคต ในระดับที่ถึงการสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นกับตนเองอันเป็นการให้ความรู้ด้านทัศนคติและค่านิยม (affective domain) และมีประโยชน์ในการที่จะนำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจความซัดเซงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

^{๑๘} Donald Arthur Lau, "Value Patterns of Elementary Teachers in Relation to Attitudes Expressed Toward Religious Issues in the Classroom," Dissertation Abstracts, Vol. 31, No. 11 (May, 1971), p. 5866 A.

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๓ Raymond Gerard Whiteman^{๑๕} ได้ทำการวิจัย
เรื่อง "An Analysis of the Relationship between Selected
Interpersonal and Institutional Variables and the Value System
of Youth" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ
ประเภทของการศึกษากานศาสนาที่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้รับ ตัวอย่างประ
ชากรเป็นนักเรียนทั้งหญิงและชายจำนวน ๑๗๖ คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลายของ Minneapolis High School เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถาม ๔๒๐ ข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งมีความ
สัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างอบอุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษากานศาสนาที่เขาได้
รับ และมีพัฒนาการมากในด้านความรู้สึกเกี่ยวกับพระเจ้า มีวุฒิภาวะสูงในด้านการ
เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ มีการทักท้วงถึงตนเอง และมีแบบแผนในการดำเนินชีวิต
โรงเรียนศาสนาไม่ได้ออกต่างจากโรงเรียนประเภทอื่นในด้านให้การศึกษาเกี่ยว
กับศาสนา โรงเรียนรัฐมาดและโรงเรียนวันอาทิตย์ กลับให้ความสำคัญเหนือกว่า
โรงเรียนศาสนาในด้านให้นักเรียนมีความสนใจในค่าน ความร่วมมือช่วยเหลือกัน
การรู้จักการเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศาสนาและความเชื่อถือ
ในพระเจ้า ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ผู้สอนศีลธรรมควรที่จะสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น
เกี่ยวกับเรื่องของศาสนาที่ศีลธรรมจรรยา ทั้งในโรงเรียนและในชุมชนมากกว่า
จะไปเน้นเฉพาะในเวลาเรียน ในห้องเรียนเท่านั้น และลำดับขั้นของการสร้าง
พัฒนาการด้านบุคลิกลักษณะของนักเรียนนั้น ประการแรกคือ การมีเอกลักษณ์ของ
ตนเอง ประการที่สองคือ การเข้าถึงพระเจ้า และประการที่สามคือ การเข้าถึง
บุคคลอื่น ครูควรให้ความสนใจเพิ่มขนค่านกระบวนการ (process) ของการให้

^{๑๕} Raymond Gerard Whiteman, "An Analysis of the Relationship
Between Selected Interpersonal and Institutional Variables and
the Value System of Youth," Dissertation Abstracts, Vol.34, No.5
(November, 1973), p.2410 A.

การศึกษาด้านศาสนาและองค์ความรู้ความจำในด้านเนื้อหาบางอย่าง ซึ่งจะทำให้การ
สอนศาสนามีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในปี ๑๙๗๔ Waymann Charles Carlson^{๑๖} ได้ทำการวิจัยเรื่อง
"The Relationship of Student Teacher 's Religiosity to
Personality and Classroom Behavior" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความ
สัมพันธ์ ระหว่างความเคร่งในศาสนาของนักศึกษาครู กับบุคลิกลักษณะและพฤติ
กรรมที่แสดงออกมาในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษา
ครูจากวิทยาลัย ๓ แห่งใน Southern California เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถามที่วัดความเคร่งในศาสนา บุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมในชั้นเรียน
ความเคร่งในศาสนาวัดด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามความเชื่อในศาสนา
ตลอดจนแนวคิดทางศาสนา ส่วนบุคลิกลักษณะวัดโดยใช้เครื่องมือแบบ Ombus
Personality Inventory, Form F ส่วนระดับของความเป็นผู้มีใจกว้างใจ
แคบวัดโดย Milton Rockeach 's Dogmatism Scale สำหรับพฤติกรรมใน
ชั้นเรียนวัดโดย Verbal Interaction Scale ผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษ
ษาที่มีระดับความเคร่งทางศาสนาสูงเป็นผู้มีใจแคบ ท้องฟุ้งพายุอ่อน และมีพฤติ
กรรมที่เข้มงวด ไม่มีการยืดหยุ่นมากกว่าคนที่เคร่งศาสนาน้อยกว่า นักศึกษาครู
ที่เคร่งศาสนามีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างประชากร
ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรจะมีการวางรูปแบบในการให้การศึกษา โดยเน้น
พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และด้านวิชาการควบคู่กันไป

^{๑๖} Waymann Charles Carlson, "The Relationship of Student
Teacher 's Religiosity to Personality and Classroom Behavior",
Dissertation Abstracts, Vol.34, No.10 (December, 1974),
pp. 3169 A - 3170 A .